STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
INVESTUOTOJŲ ELGSENA	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Lina Garšvienė	Vilniaus universiteto Šiaulių akademija

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis (individualiųjų studijų dalykas)

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Mišraus mokymo(si)	Pavasario semestras	Lietuvių / anglų

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):**
nėra	nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	134	54	80

Dalyko (modulio) tikslas		
Ugdyti gebėjimą paaiškinti, kaip pažintiniai ir emociniai šališkumai veikia individualių ir profesionalių investuotojų sprendimus, kritiškai vertinti elgsenos įrodymus ir pagrįsti investavimo sprendimo taisykles, mažinančias šališkumų poveikį.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	**Studijų metodai**	**Vertinimo metodai**
Gebės paaiškinti, kaip rizikos suvokimas, nuostolių vengimas ir sprendimo euristikos veikia investuotojo pasirinkimą.	Atvejo analizė (atvejo studijos), Darbas grupėse, Diskusija, Interaktyvi paskaita, Literatūros analizė, Problemomis grįstas mokymas, Tradicinė paskaita	Individualus projektas (pranešimas), egzaminas
Gebės investavimo situacijoje atpažinti pažintinius ir emocinius šališkumus, palyginti individualaus ir profesionalaus investuotojo sprendimų paskatas bei ribotumus.	Darbas grupėse, Diskusija, Interaktyvi paskaita, Literatūros analizė, Literatūros apžvalgos pristatymas, Problemomis grįstas mokymas	Grupinis namų darbas, egzaminas
Gebės palyginti efektyvios rinkos hipotezės prielaidas su rinkos nuotaikų ir anomalijų pavyzdžiais, kritiškai įvertindamas turimus įrodymus.	Diskusija, Literatūros analizė, Literatūros apžvalgos pristatymas, Praktinės užduotys, Problemomis grįstas mokymas, Tradicinė paskaita	Individualus projektas (pranešimas), egzaminas
Gebės analizuoti pateiktą investavimo sprendimo atvejį, atpažinti sprendimą veikiančius elgsenos šališkumus, kritiškai interpretuoti publikuotus empirinius įrodymus ir jais remdamasis pagrįsti investavimo rekomendaciją, įvertinti pasirinkimo riziką bei neapibrėžtumą ir pasiūlyti taisykles galimų elgsenos klaidų poveikiui mažinti.	Diskusija, Informacijos paieškos užduotis, Interaktyvi paskaita, Problemomis grįstas mokymas, Tradicinė paskaita	Grupinis namų darbas, egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos / E-mokymas	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Savarankiškai atliekamos užduotys**
1. Investuotojo sprendimo procesas ir ribotas racionalumas: informacija, tikslas, pasirinkimo aplinka	2			0			2	4	Dviejų temų savarankiškas darbas: perskaityti Bogle (2017) ištrauką kaip nuoseklaus investavimo taisyklių pavyzdį; pagal pateiktą atvejį nustatyti riboto racionalumo, nuostolių vengimo ir įrėminimo poveikį.
2. Sprendimai esant rizikai: perspektyvos teorija, atskaitos taškai, nuostolių vengimas ir pasirinkimo įrėminimas	3			3			6	8	
3. Sprendimo euristikos ir pažintiniai šališkumai: inkaravimas, prieinamumas ir reprezentatyvumas	4			4			8	14	Pasirinkti dvi euristikas iš papildomos literatūros ir parodyti jų poveikį investavimo sprendimui; atlikti trumpas atvejo užduotis.
4. Individualių ir profesionalių investuotojų elgsena: perdėtas pasitikėjimas, mentalinė apskaita ir disponavimo efektas	4			4			8	10	Išanalizuoti nurodytus elgsenos finansų šaltinius, atlikti temines praktines užduotis, grupėje palyginti individualių ir profesionalių investuotojų sprendimus, įvertinti rinkos efektyvumo prielaidas, nuotaikų poveikį ir finansų rinkų anomalijas. Pasirinkti investavimo atvejo analizei aktualius teorinius ir empirinius įrodymus.
5. Efektyvios rinkos hipotezė kaip informacijos atspindėjimo kainose atskaitos taškas	4	1		4			9	10	
6. Rinkos nuotaikos, socialinė įtaka ir bandos elgsena: burbulų formavimosi pavyzdžiai	4			4			8	10	
7. Rinkos anomalijos ir elgsenos paaiškinimų ribos: duomenų atranka ir alternatyvūs paaiškinimai	3			3			6	10	
8. Investavimo sprendimo atvejo analizė: šališkumų patikra, įrodymų vertinimas ir sprendimo taisyklės	3	1		3			7	14	Parengti ir pristatyti individualią investavimo sprendimo atvejo analizę, atpažinti elgsenos šališkumus, kritiškai įvertinti publikuotus įrodymus, pagrįsti investavimo rekomendaciją ir pasiūlyti dvi taisykles galimų klaidų rizikai mažinti.
Iš viso:	**27**	**2**		**25**			**54**	**80**	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Individualus projektas (pranešimas)	50	Rengiamas nuo 3-ios paskaitų savaitės, pristatomas 10–16 studijų savaitėmis	Semestro metu studentai rengia individualų projektą – pateikto investavimo sprendimo atvejo analizę. Remdamiesi dalyko teorinėmis žiniomis ir publikuotais empiriniais tyrimais, studentai identifikuoja sprendimą veikiančius pažintinius ir emocinius šališkumus, kritiškai vertina turimus įrodymus, pagrindžia investavimo sprendimo rekomendaciją ir pasiūlo dvi taisykles galimų elgsenos klaidų rizikai mažinti. Individualių projektų pristatymai vyksta 10–16 studijų savaitėmis. Projekto ir jo pristatymo vertinimo kriterijai: šališkumų atpažinimas ir jų poveikio sprendimui paaiškinimas (0–2 balai); publikuotų empirinių įrodymų atranka ir kritinis

			interpretavimas (0–2 balai); investavimo sprendimo rekomendacijos pagrindimas, atsižvelgiant į galimą riziką ir neapibrėžtumą (0–3 balai); dviejų pagrįstų taisyklių elgsenos klaidų rizikai mažinti pasiūlymas (0–2 balai); aiškus rezultatų pristatymas ir atsakymai į klausimus (0–1 balas).
Grupinis namų darbas	20	Kas trečią savaitę pratybų metu.	Per pratybas 3–5 studentų grupė analizuoja pateiktą investuotojo pasirinkimo situaciją ir parengia argumentuotą rekomendaciją. Grupės rezultatas vertinamas iki 8 balų: šališkumų atpažinimas (0–3), duomenų ir alternatyvų palyginimas (0–3), klaidų mažinimo priemonės (0–2). Kiekvienas studentas raštu arba žodžiu pagrindžia savo siūlymą (0–2 balai). Užduotį galima patikslinti namuose; atliktų darbų vidurkis sudaro 20 % galutinio įvertinimo.
Egzaminas	30	Egzaminų sesijos metu	Egzaminas vertinamas 10 balų skalėje ir tikrina visus dalyko studijų rezultatus. Jį sudaro uždarojo tipo klausimai apie pagrindines sąvokas (20 % egzamino įverčio), teiginių vertinimas ir argumentavimas (30 %) bei investuotojo sprendimo atvejis (50 %). Atvejyje studentas atpažįsta šališkumus, atskiria duomenis nuo prielaidų, įvertina sprendimo ribotumus ir pasiūlo bent vieną klaidos mažinimo taisyklę. Vertinami atsakymų tikslumas, įrodymų interpretavimas ir rekomendacijos pagrįstumas.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Bogle, John C.,1929-	2017	Sveiko proto investavimas: vienintelis garantuotas būdas gauti sąžiningą grąžą akcijų rinkoje;		[Kaunas]: Leidybos studija, 2017. 258, [2] p. ISBN 9786098013412;.
Cartwright, Edward.	2018	Behavioral economics		(3rd ed., p. xxix). Routledge.
Grima, Simon, Özen, Ercan, Boz, Hakan, Spiteri, Jonathan, & Thalassinos, Eleftherios.	2019	Contemporary Issues in Behavioral Finance.		Emerald Publishing Limited.
Papildoma literatūra				
Jurevičienė, Daiva, Bikas, Egidijus, Keliuotytė-Staniulėnienė, Greta, Novickytė, Lina, & Dubinskas, Petras.	2014	Assessment of corporate behavioural finance.		Procedia Social and Behavioral Sciences, 140, 432–439. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.04.449
Pompian, Michael.	2012	Introduction to Behavioral Finance. In Behavioral Finance and Wealth Management (pp. 1–2).		John Wiley & Sons, Inc. https://doi.org/10.1002/9781119202400.part1
Andrikopoulos, Panagiotis, & Vagenas-Nanos, Evangelos.	2017	Special issue of the Review of Behavioral Finance guest editors' introduction.		Review of Behavioral Finance, 9(2), 102–104. https://doi.org/10.1108/RBF-05-2017-0043
Montier, James	2010	Behavioural investing: a practitioner's guide to applying behavioural finance.		Chichester: John Wiley & Sons, 2010. xxii, 706 p. ISBN 9780470516706;.